

روز جهانی صلح

خطبه‌های پیشنهادی

تدوین و نشر:

بنیاد مجازی آبادگران مساجد

www.aabadgaran.ir

خطبه‌ی این هفته به مناسبت «روز جهانی صلح» است. روز ۲۱ سپتامبر (برابر با ۳۱ شهریور) سالگرد اعلام جنگ هیتلر علیه لهستان و ترکیه به عنوان روز جهانی صلح شناخته می‌شود. صلح به معنای آشتی و در مقابل جنگ آمده است که در این خطبه به جایگاه صلح در دین اسلام می‌پردازیم.

❖ بحث

همان‌طور که آزادی به معنای زندانی نبودن نیست، صلح نیز به معنای نبود جنگ نیست؛ بلکه صلح، فضیلتی است که از درون انسان نشأت می‌گیرد و منجر به ایجاد وضعیتی می‌شود که در آن، رفاه، رضایت و یا فایده‌ای برای انسان‌ها به ارمغان می‌آورد. صلح به معنای آتش‌بس هم نیست؛ چراکه آتش‌بس به وضعیتی اطلاق می‌شود که در آن طرفین درگیر جنگ، به صورت یک‌طرفه یا دوطرفه تحت شرایطی خاص از جنگیدن دست می‌کشند. اما صلح به معنای پایان مناقشه و قطع جنگ است.

متأسفانه، در روزگاری به‌سر می‌بریم که همزمان صحبت از صلح جهانی می‌شود اما خشونت و جنگ و ترور، و فقر و مهاجرت و بی‌خانمانی و آوارگی، بسیاری را از مردم جهان را از یک زندگی عادی و رضایت‌بخش محروم کرده است. نقض مکرر و مستمر حقوق بشر و نزاع‌های فکری، فرهنگی، سیاسی و قومی-مذهبی، به از بین رفتن صلح جهانی دامن زده است و صلح و امنیت جهانی را، هر روز کم‌رنگ‌تر از گذشته می‌کند.

✓ اهمیت صلح از دیدگاه اسلام

«صلح» عبارت است از پیمان عدم تعرض، پیمان به‌ننگیدن و پیمان همزیستی مسالمت‌آمیز. صلح در معارف اسلامی به عنوان یک امر مطلوب و پسندیده مطرح شده است. در برخی از آیات قرآن کریم، حکمت صلح، رفع تنازع عنوان شده است: «فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا أَنْ يُصْلِحَا بَيْنَهُمَا صُلْحًا وَالصُّلْحُ خَيْرٌ» (نساء: ۱۲۸)؛ یعنی: «مانعی ندارد (که زن و شوهری در صورت نزاع) با هم صلح کنند و صلح، بهتر است».

قرآن کریم در آیه‌ی ۶۰ سوره‌ی انفال، در خصوص صلح با دشمنان خدا (عَدُوَّ اللَّهِ)، دشمنان مسلمانان (عَدُوَّكُمْ) و دشمنان پنهان آنها (الْآخِرِينَ مِنْ دُونِهِمْ لَا تَعْلَمُونَهُمْ) می‌فرماید: «وَإِنْ جَنَحُوا لِلسَّلْمِ فَاجْنَحْ لَهَا وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ» (انفال: ۶۱)؛ یعنی: «و اگر آن‌ها به صلح تمایل داشتند، تو نیز نسبت به صلح با آن‌ها، تمایل نشان ده و بر خدا توکل کن که او شنوا و دانا است».

در واقع، اسلام از ریشه‌ی «سلم» به معنای صلح است؛ از همین‌رو قرآن کریم می‌فرماید: «وَاللَّهُ يَدْعُو إِلَى دَارِ السَّلَامِ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ» (یونس: ۲۵)؛ یعنی: «و خداوند به سرای صلح و آرامش دعوت می‌کند و هر کس را بخواهد و شایسته

ببیند به راه راست هدایت می‌کند». تاکید آمرانه‌ی دین اسلام بر صلح و آشتی، واضح و شفاف است؛ آنچنان که خداوند متعال فرموده: «وَأَصْلِحُوا ذَاتَ بَيْنِكُمْ» (انفال: ۱)؛ یعنی «با یکدیگر با آشتی، زندگی کنید». از نظر قرآن کریم، نه تنها باید خویشتن را با دیگران در وضعیت صلح و آشتی قرار داد، بلکه می‌بایست دیگران را نیز در صورت بروز نزاع میان آن‌ها، به وضعیت صلح و آشتی فراخواند و در ایجاد شرایط صلح برای آنان، مداخله‌ی مثبت نمود: «فَأَصْلِحُوا بَيْنَ أَخْوَيْكُمْ» (حجرات: ۱۰)؛ یعنی: «میان برادرانتان آشتی بیفکنید».

به این ترتیب، همان طور که پیش‌تر بیان شد «اسلام»، شعار خود را «سَلْم و صلح» قرار داده است. به تعبیر دیگر، ثمره‌ی اسلام همان صلح است: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ادْخُلُوا فِي السَّلْمِ كَافَّةً» (بقره: ۲۰۸)؛ یعنی: «ای کسانی که ایمان آورده‌اید همه‌ی شما وارد عالم صلح و صفا شوید». جهانی سرشار از صلح و عدالت و امنیت، آرزوی بشر در همه‌ی دوران‌ها بوده و جهان امروز بیشتر از همه، محتاج آن است.

❖ جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

ردیف	جمع‌بندی بحث
۱	صلح، فضیلتی است که از درون انسان نشأت می‌گیرد و منجر به ایجاد وضعیتی می‌شود که در آن، رفاه، رضایت و یا فایده‌ای برای انسان‌ها به ارمغان می‌آورد.
۲	«صلح» عبارت است از پیمان عدم تعرض، پیمان به نجنبیدن و پیمان همزیستی مسالمت‌آمیز.
۳	صلح در معارف اسلامی به عنوان یک امر مطلوب و پسندیده مطرح شده است.
۴	در برخی از آیات قرآن کریم، حکمت صلح، رفع تنازع عنوان شده است.
۵	در اسلام، اصل بر صلح است و اگر دشمنی، میل به صلح نشان داد ما نیز وظیفه داریم از این صلح استقبال نماییم.
۶	قرآن کریم، مؤمنان را به زندگی صلح‌مندانه امر نموده است.
۷	قرآن کریم به مؤمنان امر فرموده تا در میان کسانی که دچار نزاع و کدورت شده‌اند، صلح ایجاد شود.
۸	اسلام از ریشه‌ی «سَلْم» به معنای صلح است.